

vara, ända tills de äro helt och hållet impregnerade. Sedan de blifvit upptagna ur preparatet och kloroformen fått afdunsta, är gummit hårdt och eger egenskaper helt olika dem, som karakterisera detta ämne i dess naturliga tillstånd.

En lösning af gummi i preparatet *N* 1 användes äfven på jern och andra ämnen till åstadkommande af ett öfverdrag, som hårdnar efter kloroformens afdunstande. Denna lösning kan äfven gjas i formar för att frambringa ihåliga föremål.

Öfverallt, då jod och brom nämnas, kan man lika gärna begagna en blandning af svafvel, brom och jod, hvilkas proportioner förändras i öfverensstämmelse med de resultat, som man önskar erhålla.

(Génie industriel.)

Litteratur.

Om den tekniska kontrollen vid bränvinstillverkning såväl af potatis och säd som hvitbetor; jemte bränvinsbränning af hvitbetor efter Champomoi's metod. Af C. G. Zetterlund.

Detta arbete, utgörande ursprungligen författarens berättelse till Bränvinskotrollbyrån öfver det uppdrag, han fått sig ålagdt, att vid Backa brännerier i förening med kontrollörsbefattningen utföra den tekniska kontrollen samt undervisa elever i utförandet af dylika arbeten, är afsedt att vara en hjälpreda vid de olika och maktpåliggande göromålen inom ett bränneri äfvensom en handledning för brännerikontrollörer och vid landbruksläroanstalter.

Efter en redogörelse för de vid den tekniska kontrollen erforderliga instrumenterna samt dervid använda metoder för bestämmande af de värdefulla beståndsdelarnes mängd i de begagnade råvarorna, äfvensom för undersökning af den färdiga produktens beskaffenhet, öfvergår författaren till beskrifningen af Champomoi's metod för bränvinsbränning af hvitbetor samt anför dervid de resultat, som vid Backa brännerier under åren 1868—69 i detta afseende vunnits. Vidare lemnas åtskilliga utdrag ur journalerna från samma bränneri, utvisande resultat af nämnda år derstädes äfven drifven bränvinstillverkning af säd och potatis samt jäst- och mäskberedning. Slutligen meddelas några komparativa försök, utförda vid Backa, med att göda oxar med drank och betmos.

Särskildt anhålla vi att få fästa uppmärksamheten å det enkla och tillika praktiska sätt, på hvilket journalerna äro förda, hvarigenom erhålles när som helst under bränningens fortgång en klar öfverblick ej allenast öfver kvantiteten använda råmaterialer och deraf erhållet utbyte, bränsleåtgång, arbetsstyrka, m. m. utan äfven öfver råmaterialernas, jästens och mäskens beskaffenhet och sammansättning. Inseende vigten af att vid alla brännerier dylika journaler föras med så stor noggrannhet som möjligt, har författaren derföre också enligt samma system låtit uppsätta och trycka *formulär för journaler vid brännerier*, så att dessa kunna der användas utan vidare besvär, endast genom ifyllande af erhållna siffror. Dessa journaler, tryckta på godt papper, äro numera tillgängliga i bokhandeln till ett jembförelsevis lågt pris.

Smärre notiser.

För rengöring af smutsiga marmorföremål rekommenderar herr *L. W. Moeser* från Darmstadt följande förfaringssätt. Släckt kalk blandas med stark tvällösning, så att en gräddlik massa uppstår. Denna utbreddes öfver det föremål, som skall rengöras, och borttages ej förr än efter 24 å 30 timmar, hvar efter marmorn tvättas först med tvålatten och derpå med rent vatten. Eller också blandar man gallan af ett nötkreatur med 30 ort (128 gr.) lut från en tvålkokare och 15 ort (64 gr.) terpentint samt förvandlar allt till en deg genom tillsats af piplera. Denna massa anbringas på marmorn och afrifves derpå åter, hvilket förfarande upprepas, tills marmorn blifvit fullständigt ren. Olja tränger såsom bekant ganska djupt in i marmorn, till och med i polerad, så att ofta t. ex. bordskifvor deraf genom-

trängas. För att borttaga dylika fläckar är det bäst att först indränkta föremålet med petroleum, hvarigenom den förhartsade oljan upplöses. Derefter behandlas ytan flera gånger med den angifna blandningen af tvällut, terpentint, nötgalla och piplera. Bläckfläckar har icke Moeser kunnat åstadkomma på polerad marmor, ty bläcket låter fullständigt aftvätta sig, äfven om stenen vid bläckets påhållande var varm. Deremot uppsuger icke polerad marmor bläck, hvilket dock till en stor del kan aflägnas genom tvättning. Derefter behandlas fläcken med något oxalsyrdt salt och ytan poleras. Till slipning kan man med fördel använda fint sönderstött och siktad, hvit marmor, hvilken anbringas medelst en i vatten doppad linnelapp. Gnides derefter ytan med hvit, torr flanell, så uppstår åter en matt glans. Hvit marmor är ett särdeles känsligt material, hvarföre ett fullkomligt aflägsnande af bläck- och olje-fläckar väl aldrig torde lyckas.

Dynamit, använd för sprängning af större metallblock. General Morin har till akademien i Paris öfverlemnadt en redogörelse för några försök, utförda af mr Champion, öfver användningen af dynamit för att sönderstycka större massor af stål, smides- och gjut-jern, hvilka ofta äro oanvändbara i brist af praktiska medel för att reducera dem till små bitar. Försöken verkställdes med städet till en 120 centners (5,1 tons) ånghammare. Blocket höll 3,37 fot (1 m.) i längd, 2,69 fot (80 c. m.) i bredd och 2,02 fot (60 c. m.) i höjd. Sedan det blifvit placeradt i en grop, borrades för laddningen tre hål af 7 liniers (21 m. m.) diameter och 1,52 fots (45 c. m.) djup. Det mellersta hålet laddades med 35 ort (150 gr.) dynamit, hållande 75 proc. nitroglycerin. Vid explosionen delades städet i tvenne delar utan framstående kanter. De tvenne efterföljande sprängningarna söndersplittrade blocket med våldsambet och under buller och vid den ena af dessa kastades ett stycke, välgående omkring 1,500 skålp. (638 K.gr.), flera fot från gropen. Det var tillräckligt att göra ytterligare tvenne hål af 84 liniers (25 c. m.) djup samt affyra de laddade skotten för att erhålla massan i så små stycken, att de kunde smältas om. Vid dessa experiment har man observerat ett särdeles egendomligt förhållande, nämligen att hålen utvidgade sig ganska betydligt, från 7 till nära 13 linier (21 till 38 m. m.).

Kommunisternas antändningsämnen, begagnade för åstadkommande af de förskräckliga eldsvådorna i Paris hafva enligt verkställda analyser befunnits innehålla: 12 delar svafvel, 4 delar harts, 8 delar salpeter och 1 del talg. Eldsdosor med en liknande blandning hafva äfven påträffats, och befunns den innehålla: 31,5 delar salpeter, 9 delar harts, 2,25 delar träkol 47,25 delar svafvel, 3 delar talg och 12 delar kamfert.

OBS! Hrr ingenjörers, konstruktörers, fabrikanter, verkstadsegares, m. fl:s uppmärksamhet fästes vid, att redaktionen, för att bereda tillfälle till en hastig och allmän spridning af kändedom om någon ny uppfinning eller i öfrigt intressant och allmännyttig konstruktion eller tillverkning, med beredvillighet öppnar tidningens spalter för dessa och biträder vid beskrifningars uppsättande utan annan ersättning än för anskaffandet af stockar till den illustration, som möjligen erfordras.

Rättelse:

I n:o 27, sid. 213, 1:sta spalten, raden 2 nedifrån står: 120 linier (356 m. m.), läs: 2,5 fot (742 m. m.).